

התפילה לשלום המדינה/המלכות

(1) ירמיהו פרק כט

(ד) פה אָמר יְקוֹק צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְכֹל-הַגּוֹלָה אֲשֶׁר-הִגְלִיתִי מִירוּשָׁלַם בְּכֹלָהּ: (ה) בָּנוּ בָתִּים וְשָׁבוּ וְנִטְעוּ גִבּוֹת וְאָכְלוּ אֶת-פְּרִיָן: (ו) קָחוּ נָשִׁים וְהוֹלִידוּ בָנִים וּבָנוֹת וּקְחוּ לְבָנֵיכֶם נָשִׁים וְאֶת-בָּנוֹתֵיכֶם תָּנוּ לְאִנָּשִׁים וְתִלְדְּנָה בָנִים וּבָנוֹת וּרְבוּ-שָׁם וְאֵל-תִּמְעָטוּ: (ז) וְדַרְשׁוּ אֶת-שְׁלוֹם הָעִיר אֲשֶׁר הִגְלִיתִי אֶתְכֶם שָׁמָּה וְהִתְפַּלְלוּ בְעֵדָה אֵל-יְקוֹק כִּי בְשְׁלוֹמָה יִהְיֶה לְכֶם שְׁלוֹם:

(2) מצודת דוד שם

וּדְרָשׁוּ - בְקִשׁוּ אֶת שְׁלוֹם הָעִיר וְכו'.

(3) משנה מסכת אבות פרק ג משנה ב

רבי חנינא סגן הכהנים אומר הוי מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו רבי חנינא בן תרדיון אומר שנים שיושבין ואין ביניהן דברי תורה הרי זה מושב לצים שנאמר (תהלים א') ובמושב לצים לא ישב אבל שנים שיושבין ויש ביניהם דברי תורה שכינה ביניהם שנאמר (מלאכי ג') אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו אין לי אלא שנים מנין שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה שהקדוש ברוך הוא קובע לו שכר שנאמר (איכה ג') ישב בדד וידום כי נטל עליו.

(4) ר' עובדיה מברטנורא שם

בשלומה של מלכות - ואפילו של אומות העולם.

(5) תוספות יום טוב שם

בשלומה של מלכות - הוא המלך עם שריו ויועציו המנהיגים מלכותו ועושים משפט בארץ ולפיכך לא אמר בשלום המלך. כך פירשו המפרשים.

(6) תפארת ישראל שם

בשלומה של מלכות. אפילו של אומות העולם [כירמיה כ"ט פ"ז], אולם לא קאמר בשלום המלך, מדיש מדינות שהמנהיגים רבים, כהוקנים שברומי בימים הקדמונים, וכמדינת [שווייץ] בזמנינו, או משום שר' חנינא חי סמוך לזמן החורבן, ואז הושיב הקיסר נצב מלך [פיצעקעניג] בא"י, והוא השליט בארץ, והשם מלכות כולל גם זאת ההנהגה ולכן הזהיר על זה, משום שבשלום המנהיג תלוי הצלחת כל אדם, כמו שיעץ ריב"ז בזמן החורבן [כגיטין נ"ו א'], ולא לבד מלכות, אלא גם כל מנהיג בעירו ועדתו נקרא בשם מלך והוה מתפלל בשלומם כדי שיהיה להם מנוח לפקח על טובת הכלל, ומה"ט עושין מי שברך בכל שבת לפריץ ומלך ונאמר יה"ר בכל יום קריאת התורה בעד לומדי התורה לבעבור כי הם נושאי הנרות לפני בני דורם להנהיגם בדרך ישרה.

(7) בית הבחירה למאירי מסכת אבות פרק ג

רבי חנינא סגן הכהנים אומר כו' אחר שהזהירו הנה בכבוד החכמים ומוראם הודיע זה החכם דצריך לצרף כבוד השלטונים ומוראם ולהוסיף בה עד שיתפלל בשלומם שהנהגת בני אדם אמנם היא חלוקה לשני חלקין הנהגה תורית והיא המסורה לחכמים והנהגה מדינית והיא המסורה לשלטונים ולשופטים וכשתחסר הנהגת החכמים אמנם לא תחסר הנהגת המדינית בכך אבל כשיחסר המדינית יחסרו שתיהן דכל שאין שם מוראת מלכות כל אחד מתיירא מחברו להנכל ולהתגולל עליו וכל זמנו יבהלוהו טרדותיו בהשתדלות הצלתו והוא שהפליג בו להתפלל עליה ולא

סוף דבר במלכות ישראל אלא אפילו בשל אומות העולם שהרי אפילו התורה רמזה לנו בהקרבת ע' פרים של חג ודרשו בו כנגד ע' אומות ובס' עזרא כתוב די להון מהקרבין ניהוחין לאלה שמיא ומצלין לחיי מלכא ובנוהי.

(8) עזרא פרק ו

(ט) ומה חשקו ופני תורין ודכרין ואמרין לעלון לאלה שמיא חנטין מלח חמר ומשח פמאמר פנהניא די-בירושקלם להוא מתיהב להם יום ביום די-לא שלו: (*) די-להון מהקרבין ניהוחין לאלה שמיא ומצלין לחיי מלכא ובנוהי:

(9) בית הבחירה למאירי מסכת עבודה זרה דף ד עמוד א

חייב אדם להתפלל על שלומה של מלכות תמיד שאלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלענו.

(10) ספר אבודרהם דיני קריאת התורה

...ואחר שמסיימין בקריאת התורה אומר שליח צבור קדיש עד לעילא. וגולל ספר תורה ויעמידנו על התפר שאם יקרע יקרע על התפר. וגרסי' במגלה בפ' בני העיר (לב, א) אמר ר' שפטי' אמר ר' יוחנן עשרה שקראו בתורה הגולל ספר תורה נוטל שכר כולם. כלם סלקא דעתך אלא אמר אביי נוטל שכר כנגד כולם. ונהגו לברך את המלך ולהתפלל לשם שיעזרהו ויאמצהו על אויבין שכן כתוב (ירמיה כט, ט) ודרשו את שלום העיר אשר הגלית אתכם שמה והתפללו בעדה אל ה' כי בשלומה יהיה לכם שלום. ושלום העיר הוא שיתפלל לשם שינצח המלך את אויביו. ואמרי' בפרק קמא דעבודה זרה (ג, ב) אמר רב יהודה אמר שמואל מאי דכתיב (חבקוק א, ד) ותעשה אדם כדגי הים כרומש לא מושל בו מה דגים שבים כל הגדול מחבירו בולע את חבירו אף בני אדם אלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו והיינו דתנן (אבות פ"ג מ"ד) רבי חנניא סגן הכהנים אומר הוי מתפלל בשלומה של מלכות וכו'. ואחר כך מברך את הקהל כמו שנאמר (מ"א ח, יד) ויברך את כל קהל ישראל. ואומר אשרי יושבי ביתך וגומר ולמנצח מזמור לדוד וגומר ובא לציון גואל כל סדר קדושה. ואומר יהללו את שם ה' כי נשגב שמו לכדו וגומר. ומחזיר ס"ת למקומו ואומר קדיש תתקבל ואומר תפלה לדוד ומזמור שהיו הלויים אומרים באותו היום כמו שכתבנו למעלה. ואומר קדיש יהא שלמא רבא.

(11) ספר כלבו סימן כ

...ובשבת שחרית נהגו לומר אחר ההפטרה מי שברך, ויש מקומות שמברכין המלך ואח"כ הקהל והכל לפי המנהג...

(12) מגן אברהם סימן רפד ס"ק ז

העוסקים בצרכי צבור - הא שמתפללים ופיל שונאיו היינו שונאים שבמלכותו דבכל העולם יש יהודים (מאור עינים), הגון לומר השכב' לאנשים בל' הקודש ולנשים בל' תרגום [ר"י לוי סי' ע"ב] הטעם דשל נשים מסתמא נעשים בין הנשים והם אין מבינים בל' הקדש אלא תרגום [כ"ה] ברגלים שנוהגין לומר מי שבירך לקברנים יאמרו קודם אשרי שלא להפסיק בין קדיש לאשרי עמ"ש סי' רצ"ב, כשמברכין החדש אין מזכירין נשמות רק למי שנקבר באותו שבוע [מהרי"ל].

(13) ערוך השולחן אורח חיים סימן רפד סעיף טו

אחר ההפטרה נהגו לומר יקום פורקן ומי שבירך וברכה למלך ומזכירין נשמות משום דבשבת יש גם להמתים מנוחה...

(14) תהלים פרק קמז

(*) הנומן תשועה למלכים הפוצה את דוד עבדו מתרב רעה: (יא) פצני והצילני מיד פני נכר אשר פיהם דבר שוא וימינם מין שקר: